

ЗНАЧАЈ МЕДИЈАЦИЈЕ И СИНГАПУРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ ЗА МЕЂУНАРОДНО ПОСЛОВАЊЕ ПРИКАЗАН КРОЗ УПОРЕЂИВАЊЕ СА АРБИТРАЖОМ И ОДРЕДБАМА ЊУЈОРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ

Апстракт

Конвенција УН о међународним споразумима о решавању спорова медијацијом, познатија под називом Сингапурска конвенција, значајна је јер регулише прекогранично извршење споразума постигнутих у медијацији и настоји да обезбеди јединствен, ефикасан оквир за признавање и спровођење ових споразума, којима се решавају међународни трговински спорови. Циљ ове конвенције је да промовише извршење међународних уговора који проистичу из медијације, на исти начин као што Конвенција УН о признању и извршењу иностраних арбитражних одлука, познатија под називом Њујоршка конвенција, олакшава признавање и извршење страних арбитражних одлука. Конвенција из Сингапура даје међународну снагу споразумима који су постигнути у поступку медијације, а којим се решавају комерцијални спорови. Одредбе Сингапурске конвенције су писане по узору на одредбе Њујоршке конвенције, али поред великих сличности постоје и разлике које знатно олакшавају поступак којим се решава комерцијални спор. Због тога ће тема овог рада бити кључне одредбе Сингапурске конвенције, као и у чему се оне разликују од сличних одредби Њујоршке конвенције.

Кључне речи: медијација, Сингапурска конвенција, међународни трговински спорови, арбитража, Њујоршка конвенција.

1. Увод

Конвенција Уједињених нација о међународним споразумима о решавању спорова медијацијом, познатија под називом Сингапурска конвенција²,

¹ PhD Candidate at the University of Nis, Faculty of Law, e-mail: krnjaic.magdalena@gmail.com

² United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from

нови је мултилатерални уговор, који има за циљ да обезбеди једнообразан, ефикасан оквир за признавање и извршење споразума проистеклих из медијација, којима се решавају међународни комерцијални спорови (Schnabel, 2018). Међународни комерцијални спорови често су спорови велике вредности и одликују се сложеностју, те из тог разлога захтевају више времена и више трошкова у поређењу са домаћим комерцијалним споровима. Упркос чињеници да је арбитража неспорно и даље најпожељније средство решавања међународних трговинских спорова, она се суочава и са снажном критиком. Каже се да је међународна комерцијална арбитража постала прескупа, спора и превише формализована (Nolan-Haley, 2010). Стога, стране у сложеним комерцијалним споровима, укључујући угледне мултинационалне корпорације, траже нове механизме за решавање спорова који би били лакши, бржи и јефтинији.

2. Упоредни приказ Сингапурске и Њујоршке конвенције

Према истраживању, које је спроведено за потребе Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL), у вези са припремом Сингапурске конвенције, 74% испитаника навело је да ће међународни инструмент сличан Њујоршкој конвенцији подстаћи употребу посредовања као начина решавања међународних комерцијалних спорова (Strong, 2016). Према емпиријском истраживању које је спровела Школа међународне арбитраже на Универзитету Краљице Марије у Лондону у сарадњи са *White & Case LLP*³, за 97% испитаника арбитража је и даље преферирани метод за решавање међународних трговинских спорова, а из разлога што се широм света са лакоћом извршавају арбитражне пресуде захваљујући Њујоршкој конвенцији, која је један од најуспешнијих међународних уговора. Упркос тој чињеници, арбитража се суочава и са снажном критиком. Критика се односи на то да је арбитража постала прескупа, спора и превише формализована, али и на чињеницу да ће арбитражни поступак, баш као и пресуда, донети резултат „победе-губитка“, а који ће за последицу имати прекид комерцијалног односа. Супротно томе, медијација, према преамбули Сингапурске конвенције, доноси „значајне користи, попут смањења случајева када спор доводи до раскида комерцијалног односа, олакшавања администрације међународних трансакција од стране комерцијалних странака и

Mediation, New York (2019), https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/singapore_convention_eng.pdf, приступљено 1. 1. 2021; Назив Сингапурска конвенција повезан је са чињеницом да је Сингапур понудио да буде локација на којој ће се државе сазвати ради церемоније потписивања уговора.

³ International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration (2018), <http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey-report.pdf>, приступљено 15. 1. 2021;

стварање уштеда у спровођењу правде од стране држава” (Silvestri, 2019).

На основу претходно поменутих, али и многих других рађених истраживања, може се закључити да је арбитража најчешће коришћен метод решавања спорова, из разлога што Њујоршка конвенција обезбеђује признање и извршење арбитражних пресуда и споразума и тиме пружа велику сигурност странкама. Према Њујоршкој конвенцији, арбитражне пресуде уживају исту заштиту као и одлуке домаћих судова (Hougeas, 2019). Вођени тиме, творци Сингапурске конвенције су као узор имали Њујоршку конвенцију⁴. Иако су одредбе Њујоршке конвенције инспирисале одредбе Сингапурске конвенције, постоје знатне разлике између текстова конвенција. То је резултат преференција радне групе која је израдила Сингапурску конвенцију али и фундаменталних разлика у природи посредовања и арбитраже.

2.1. Уговорна форма споразума који су резултат поступка медијације

Арбитри процењују законе и чињенице, одлучују о захтевима и састављају пресуде које су обавезујуће за странке које се споре. Такве пресуде подсећају на пресуде суда. Насупрот томе, споразуми настали у поступку медијације су класични уговори. Стране утврђују услове и саме или уз помоћ адвоката израђују споразуме. Иако и споразуми настали у поступку медијације и арбитражне пресуде решавају комерцијалне спорове, медијатори/посредници, за разлику од арбитра, не могу странкама наметати било какво решење спора (Claxton, 2019). Сингапурска конвенција биће први уговор који ће на међународном нивоу омогућити да се несметано извршавају споразуми настали у поступку медијације, којим се решавају комерцијални спорови. То значи да ће међународно право третирати ове споразуме попут арбитражних одлука у сврху признавања и спровођења. Може се рећи да споразум који спада у подручје примене Сингапурске конвенције постаје инструмент *sui generis* који ужива привилеговани третман у том смислу да има форму уговора а снагу пресуде (Deason, 2001).

Претходна тврдња илуструје се следећим примером препирке двају суседа око дрвета, где оба суседа тврде да се дрво налази на њиховој земљи. Тема сукоба се манифестује у тренутку када сваки од њих започне своју причу. „Желим то дрво јер ми требају јабуке” и „Желим то дрво јер ми треба хлад који оно пружа” (Vanišová, 2019). Моћ нарације је изузетно јака јер отвара нове хоризонте и нове могућности које су до сада остале скривене. Због

⁴United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/NY-conv/New-York-Convention-E.pdf>

тога се проширује и простор за креативно решавање сукоба и ствара се оквир који омогућује странама да самостално, знајући околности које нису познате као правне чињенице, пронађу тачку сусретања својих интереса и тако успешно реше спор. Као један од могућих начина за решавање спора, управо је посредовање то које се највише фокусира на снагу нарације за покретање динамике сукоба (Abramson, 1998). Током процеса, вешти медијатор примењује одређене технике посредовања попут суздржавања или постављања отворених питања како би помогао учесницима да разумеју њихове међусобне потребе и интересе путем нарације (Abramson, 1998). Ту лежи принцип аутономије странке у медијацији, јер странке добровољно откривају целокупни контекст одређеног спора и одговарајуће решење свога спора намештају на добровољној основи. Ипак, моћ приповедања резултира готово неограниченим остваривањем страначке аутономије у поступку посредовања, за разлику од арбитраже, где аутономија странака није тако изражена (Vanišová, 2019). Споразум је, дакле, директан резултат спровођења аутономије воље странака.

2.2. Аутономија воље као битан елемент за закључење споразума насталих у поступку медијације

Арбитражним пресудама се одређена одлука намеће странкама. Барем једна од страна неће имати разлога да слави резултат и може бити подстакнута да покуша да такву одлуку поништи и да се одупре њеном спровођењу. У случају доношења арбитражне пресуде, странке немају пуно могућности за излаз ако су истом незадовољне. Та пресуда је за странке обавезујућа. Сингапурска конвенција у ствари додељује нови статус споразумима који су резултат поступка медијације јер претвара приватни уговор у инструмент који је правно релевантан и подобан за имплементацију унутар правно обавезујућег међународног оквира (Rutledge, Larsen, 2019). Споразуми настали у поступку медијације су плод страначког договора. За странке које делују у доброј вери ово је најбољи начин да реше спор. Ступањем на снагу Сингапурске конвенције, споразум који су странке закључиле је могуће извршити без додатних формалности, што им пружа максималну сигурност. Добровољна природа овог начина решавања спора може имати за последицу и то да ће се странке много мање позивати, на пример на јавну политику, као разлог за одбијање извршења, него што је то случај са Њујоршком конвенцијом (Vanišová, 2019). Свака земља има свој концепт јавне политике. Јавна политика углавном није дефинисана законом, већ је правни стандард, чије се схватање разликује од земље до земље. Иако је као разлог за одбијање извршења споразума према Сингапурској конвенцији исто предвиђена јавна политика, на становишту смо да ово неће бити чест разлог на који ће се странке позивати, управо из

разлога што су споразуми настали у поступку медијације као плод страначког договора. Странке су упознате са јавном политиком своје државе, те се очекује да ће деловати у доброј вери.

2.3. Коначност споразума који су резултат поступка медијације

Сингапурска конвенција се односи само на признавање и спровођење споразума који су резултат успешног посредовања. То у суштини значи да су странке успеле да спор реше у поступку медијације. Странке се добровољно одлучују на овај поступак. Уколико не могу да реше спор у овом поступку, прекидају поступак, а на располагању им остају поступци пред судом или арбитражом. Циљ је да се непотребне формалности, попут тумачења споразума и оцењивања поштовања споразума, не намећу (Vanišová, 2019). Ова конвенција ће омогућити већу флексибилност у поступку посредовања него Њујоршка конвенција у арбитражном поступку. У Сингапурској конвенцији не постоји захтев да се споразуми ограниче на спорове утврђене у основним споразумима, као што је то случај са арбитражним споразумима на основу Њујоршке конвенције (Vanišová, 2019). Ова карактеристика погодује способности медијације да излаже проблеме и води рачуна о интересима који странама нису познати или нису изражени приликом потписивања споразума о посредовању.

2.4. Седиште

За практичаре који су упознати са концептом арбитражног седишта према одредбама Њујоршке конвенције може бити изненађење што Сингапурска конвенција не садржи одредбе у вези са „седиштем” медијације/посредовања. Споразуми који су настали у поступку медијације и који су предмет Сингапурске конвенције немају држављанство. Концепт седишта је радна група размотрила и одбацила како би се избегло давање правне важности некој од неколико надлежности на које посредовање може утицати. Одвајањем поступка посредовања од „места”, конвенција ослобађа и од законских захтева било ког места посредовања. Тиме се избегава двострука контрола споразума, за коју неки тврде да је наштетила развоју међународне арбитраже. Такође, избегавају се споредни спорови који се јављају у арбитражним поступцима око питања као што су идентитет седишта, правна релевантност седишта за владајући закон и да ли треба побијати поништене пресуде (Claxton, 2019). Конвенција уопште не садржи одредбе о „седишту”. Кроз илустрацију, путем хипотетичког случаја (Chong, Alexander, 2019b), може се видети какав је концепт седишта у међународној арбитражи и пракси, на основу чега се може закључити због чега је добро што се одредбе о седишту нису нашле ни у Сингапурској конвенцији.

Компанија регистрована у Немачкој и компанија регистрована у Аустралији сарађују. Због кршења одредби уговора, а у складу са арбитражном клаузулом из свог уговора са компанијом из Аустралије, заступници немачке компаније покрећу поступак пред Међународним арбитражним центром у Сингапуру (SIAC). Уговором је договорено да седиште арбитраже буде у Сингапуру, а као меродавно право договорен је сингапурски закон. Током расправе о случају, једног од именованих арбитра је непрестано ометао телефон. Директор аустралијске компаније приметио је да арбитар користи телефон док адвокати излажу чињенично стање случаја. Када је донета арбитражна пресуда у корист немачке компаније, заступници су приметили да је потпис напред поменутог арбитра изостао, тј. да он није учествовао у доношењу одлуке. Компанија из Немачке ће покренути поступак извршења према имовини аустралијске компаније у Немачкој – уколико то не буде довољно, онда и према имовини у Аустралији. Са друге стране, након што су увидели недостатак, заступници аустралијске компаније оспорили су овакву пресуду пред Вишим судом у Сингапуру јер је према сингапурском закону неопходно да сви арбитри изнесу разлоге због којих је донета пресуда, што у конкретном случају нису. Уколико Виши суд укине пресуду, постоји могућност да немачка компанија неће моћи да примени пресуду ни у Немачкој ни у Аустралији, а у складу са чланом 5(1) (е) Њујоршке конвенције који прописује одбијање извршења арбитражне пресуде, уколико је ту пресуду укинуо Виши суд у седишту арбитраже.

Корени арбитражног седишта могу се наћи у ономе што је уобичајено познато као „теорија локализације”. „Теорија локализације” потиче од усклађивања закона „седишта” арбитраже, где се арбитража физички одвија са владајућим законом арбитраже. Другим речима, закон места где се одвија арбитража коначно управља арбитражом преко судова у том месту. Судови у седишту арбитраже уобичајено врше преиспитивање арбитражних пресуда (Chong, Alexander, 2019b). У случају међународног посредовања заступљена је „теорија делокализације”. Ова теорија се уклапа у процедурално и географски флексибилан и флуидан процес међународног посредовања. „Теорија делокализације” предвиђа одвајање медијације од закона географског положаја на коме се медијација одвија (Chong, Alexander, 2019b).

Замислимо сада да су немачка и аустралијска компанија решиле да свој спор реше у поступку медијације уместо у поступку пред арбитражом. Странке су одабрале посредника који познаје културу обе земље и течно говори језике. Први састанак је спровео путем видео конференције, а други путем *Skype*-а, како би се прилагодио распоредима путовања странака и њихових заступника. Охрабрени првим показатељима напретка, одлучују

да се састану на Балију, како би наставили поступак посредовања. Међународни поступци посредовања се не ограничавају једном географском локацијом, већ се одвијају на различитим локацијама. Алтернативно, за поступак посредовања могу да се користе интернетске платформе за решавање спорова, видео-конференције или друге доступне апликације, као што су *Skype*, *Zoom*, па чак и путем е-поште. У таквим околностима немогуће је идентификовати „седиште” посредовања. Током састанка на Балију, директори и заступници немачке и аустралијске компаније нашли су се у размишљању о томе шта је довело до раскида њиховог пословног односа и проистеклих правних захтева. Обе стране су се сагласиле да је све до настанка тренутног спора њихов пословни однос био добар. Они остају отворени за могућност да наставе сарадњу под условом да се настали спор реши споразумно и на обострано задовољство. Како поступак медијације напредује, странке преговарају о решавању тренутног проблема и о пословном односу, а ради бољег остваривања пословних циљева сваке странке. Овакав приступ решавању проблема издваја странке изван правних параметара, што је био почетни катализатор за решавање спора. Медијација ефективно помера стране у преговарачки простор где могу да одлуче да редефинишу свој правни спор на начин који одражава комерцијалну стварност и друге приоритете. Они, такође, могу преговарати о условима свог тренутног уговора – у смислу материјалних одредби, а, такође, могу укључивати и избор закона и форума. То је простор у којем ће они преузети коначну одговорност за суштински исход свог спора. Укратко, посредовање је битно другачији процес од међународне арбитраже и онај је у којем би појам „седишта” изгледао погрешно.

Пажљив језик Сингапурске конвенције о посредовању одражава чињеницу да нема „места” у међународној медијацији – она предвиђа спровођење међународних споразума који су резултат поступка медијације. Овако формулисана одредба разликује се од сличне одредбе Њујоршке конвенције у признању и извршењу страних арбитражних одлука, која предвиђа извршење страних арбитражних пресуда. Да би се одлука дефинисала као страна, она мора бити страна у вези са нечим или негде, и ту је користан појам арбитражног седишта. Непостојање концепта „седишта” у међународном посредовању указује на чињеницу да су посредовање и арбитража битно различити процеси, те их никако не треба поистовећивати.

2.5. Механизам признавања споразума и основа за одбијање извршења

Механизам признања и извршења споразума према Сингапурској конвенцији је једноставан. Не могу се постављати додатни формални захтеви.

Довољно је да странка која захтева извршење споразума достави исти, потписан од стране странака и у писаном облику (Vanišová, 2019). Али, ако се направи анализа разлога које Сингапурска конвенција уређује као основе за одбијање извршења споразума, може се приметити да су створени у духу, односно, под утицајем разлога за одбијање признавања и спровођења арбитражне пресуде коју је прописала Њујоршка конвенција. Овде се види амбиција Њујоршке конвенције и Сингапурске конвенције да постоје као међусобно комплементарни институти који се међусобно не искључују, већ се међусобно допуњују, а све у циљу стварања јединственог тржишта. Два додатна разлога за одбијање признања наведена су у члану 5(2), које за разлику од осталих разлога може по службеној дужности да испита суд или други надлежни орган пред којим је инициран поступак за извршење споразума. Стога се извршење може одбити када (а) би одобравање споразума било противно јавној политици државе у којој се извршење тражи или (б) предмет спора није подобан да се реши посредовањем према закону те државе⁵. Јасно је да ови разлози одговарају одговарајућим основама које могу спречити признавање и извршење арбитражних пресуда на основу члана 5. става 2. Њујоршке конвенције о признавању и извршењу страних арбитражних одлука.

Даље, Конвенција чланом 6. даје дискреционо право суду или другом „надлежном органу” државе потписнице у којој се тражи извршење да одложи поступак и одреди обезбеђење када пресуда другог суда или арбитражна пресуда могу утицати на његову одлуку да одобри или одбије извршење⁶. Дакле, члан 6. Сингапурске конвенције се посебно бави паралелним извршним поступком. Поставља се логично питање да ли постоји основ за одбијање извршења према Сингапурској конвенцији који је садржан у члану 6.

Може се хипотетички претпоставити (Chong, Alexander, 2019a) да су Немачка и Аустралија ратификовале Сингапурску конвенцију без изјаве о било каквим резервама. Компанија из Немачке и компанија из Аустралије закључиле су споразум о решавању неког спорног питања. Стране су се, такође, изричито сложиле да ће се Сингапурска конвенција о посредовању применити на спровођење њиховог споразума. Заступник аустралијске компаније у поступку медијације био је овлашћен да приликом преговарања понуди износ мањи од једног милиона долара. Нажалост, заступник је погрешно прочитао упутства свог клијента и понудио заступнику

⁵ United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation, art. 5 (2).

⁶ United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation, art. 6.

немачке компаније износ од пет милиона долара, грешком верујући да је овлашћен да приликом преговарања понуди износ мањи од десет милиона долара. Понудом од пет милиона долара немачка компанија је била задовољна, директор је пристао на такву понуду и обе стране су потписале споразум. Након што је завршио посао, заступник аустралијске компаније је отишао на одмор и више се није јављао. Директор аустралијске компаније касно је схватио да је износ који је планирао да плати за добијање лиценце премашио износ од једног милиона. Са друге стране, директор немачке компаније покреће поступак за признање споразума и у Немачкој и у Аустралији. Међутим, директор аустралијске компаније то сазнаје и пријављује се да оспори извршивост споразума у обе јурисдикције, а на основу тога што његов заступник није имао овлашћење да понуди суму новца договорену споразумом проистеклим из поступка медијације. Сада, када странка жели да оспори извршивост споразума у једној јурисдикцији и покрене поступак (нпр. Немачка), судови других држава потписница (нпр. Аустралија) могу, а у складу са чланом 6, одложити извршни поступак из своје надлежности. Претпоставимо да суд у Аустралији одлаже поступак који је покренут.

Дакле, члан 6. се изричито односи на одлагање и сигурност, тачније, на основу њега се доноси стварна одлука о томе да ли ће се одлагање поступка признања или наставак расправе регулисати правилима међународног права и процедуралним правилима суда који је примио захтев. Ипак, практични ефекат члана 6. није јасан из читања његових услова. Право питање које се овде поставља је шта може учинити суд који је одложио поступак, а у случају да је странка пред другим судом, у наведеном хипотетичком случају директор аустралијске компаније, успео да оспори извршивост закљученог споразума, позивајући се на услове из члана 5. Сингапурске конвенције (Chong, Alexander, 2019a). Оваква одредба унета је у Конвенцију по узору на члан 6. Њујоршке конвенције, који предвиђа да суд може одбити признање и извршење стране арбитражне пресуде ако „још није постала обавезујућа за стране, или је надлежни орган земље одложио или суспендовао”.⁷ Другим речима, да су се странке из напред наведеног хипотетичког случаја одлучиле за арбитражу, директор аустралијске компаније би прво поднео одговарајући захтев у седиште арбитраже, а тек би онда подносио захтеве судовима Аустралије и Немачке за одлагање поступка извршења. Ако је усвојен захтев поднет у седишту арбитраже, остали судови пред којима је покренут поступак одбили би да признају или изврше страну арбитражну пресуду на основу одговарајућег члана

⁷ United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, art. 6

Њујоршке конвенције. За разлику од Њујоршке конвенције, Сингапурска конвенција не предвиђа шта суд може да учини након што се успори спровођење споразума у паралелном поступку, те смо становишта да је ово још један основ за одбијање извршења споразума (Chong, Alexander, 2019a).

2.7. Резерве

За разлику од Њујоршке конвенције, која се не бави посебно резервама, Сингапурска конвенција изричито дозвољава бројне резерве, укључујући и са тим у вези да ли ће се Конвенција применити на владу државе потписнице или не (члан 8) (Alexander, 2018).

3. Закључак

Иако Њујоршка конвенција и Сингапурска конвенција имају заједничке одредбе, оне уређују различите поступке. Њујоршка конвенција била је коректив за недостатке постојећих уговора за спровођење и признавање арбитражних споразума и пресуда. Сингапурска конвенција је, насупрот томе, први уговор за спровођење споразума који су настали у поступку медијације (Claxton, 2019).

Без обзира на то, арбитража је и даље преферирани метод за решавање међународних трговинских спорова из разлога што се са лакоћом извршавају арбитражне пресуде готово широм света захваљујући Њујоршкој конвенцији, која је један од најуспешнијих међународних уговора. Чини се да ће и међународни споразуми проистекли из поступка медијације врло брзо достићи овај ниво усвајањем и ратификацијом Сингапурске конвенције. Високи трошкови међународне арбитраже и даље су недостатак али и пресуда која за једну страну представља победу а за другу губитак, што ће у највећем броју случајева одговорити стране од даље сарадње. Супротно томе, медијација, према преамбули Сингапурске конвенције, доноси значајне користи попут смањења случајева када спор доводи до раскида комерцијалног односа, олакшавања администрације међународних трансакција од стране комерцијалних странака и стварања уштеда у времену и смањење трошкова. Веома је битно нагласити да решавање спора медијацијом омогућава странама да одржавају позитивне односе, како би наставиле уговорни аранжман или будуће пројекте или инвестиције. Ако се овај циљ постигне, међународна медијација ће несумњиво постати жесток конкурент арбитражи.

Како све више земаља ратификује конвенцију и усваја законе о медијацији, све већи број страна ће постати свестан користи од решавања својих спорова медијацијом. Сингапурска конвенција, би требало да створи уса-

глашен и ефикасан систем за признавање и спровођење споразума склопљених у поступку медијације који превазилазе одређене међународне трговинске спорове. Конвенција ће доделити нови статус споразумима проистеклим из медијације јер претвара приватни уговор у инструмент који може да циркулише унутар правно обавезујућег међународног оквира, што ће у коначном довести до популаризације решавања међународних трговинских спорова путем медијације, али и у значајној мери олакшати међународно пословање.

Литература

Abramson, H. I. (1998), Time to Try Mediation of International Commercial Disputes, <https://core.ac.uk/download/pdf/51089409.pdf>, приступљено 15. 1. 2021.

Alexander, N. (2018), Singapore Convention on Mediation, https://ink.library.smu.edu.sg/sol_research/2775/, приступљено 5. 2. 2021.

Claxton, J. (2019), The Singapore Convention: Mediation in a New York State of Mind, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1923890, приступљено 1. 1. 2021.

Chong, S, Alexander, N. (2019a), An implied ground for refusal to enforce iMSAs under the Singapore convention on mediation: The effect of Article 6, Singapore Management University Institutional Knowledge at Singapore Management University, https://ink.library.smu.edu.sg/sol_research/2894/, приступљено 5. 2. 2021.

Chong, S, Alexander, N. (2019b), Singapore convention series: Why is there no 'seat' of mediation? <http://mediationblog.kluwerarbitration.com/2019/02/01/singapore-convention-series-why-is-there-no-seat-of-mediation/>, приступљено 15. 1. 2021.

Deason, E. E. (2001), Enforcing Mediated Settlement Agreements: Contract Law Collides with Confidentiality, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=270349, приступљено 3. 2. 2021.

Hioureas, Ch. G. (2019), The Singapore Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation: A New Way Forward? <https://lawcat.berkeley.edu/record/1128946?ln=en>, приступљено 15. 12. 2020.

International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration (2018), <http://www.arbitration.qmul.ac.uk/media/arbitration/docs/2018-International-Arbitration-Survey-report.pdf>, приступљено 15. 1. 2021.

Nolan-Haley, J. M. (2010), Mediation: The 'New Arbitration'. Harvard Negotiation

Law Review, Fordham Law Legal Studies Research Paper No. 1713928, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1713928&http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1713928, приступљено 15. 12. 2020.

Rutledge, P. B., Larsen, K. M. (2019), Singapore Convention Presents an Opportunity for Georgia in Singapore Convention Presents an Opportunity for Georgia in Mediation, https://digitalcommons.law.uga.edu/fac_pm/311/, приступљено 15. 1. 2021.

Schnabel T. (2018), The Singapore Convention on Mediation: A Framework for the Cross-border Recognition and Enforcement of Mediated Settlement, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3239527, приступљено 15. 12. 2020.

Strong, S. I. (2016), Realizing Rationality: An Empirical Assessment of International Commercial Mediation, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2737462, приступљено 15. 1. 2021.

Silvestri, E. (2019), THE SINGAPORE CONVENTION ON MEDIATED SETTLEMENT AGREEMENTS: A NEW STRING TO THE BOW OF INTERNATIONAL MEDIATION? http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1569575674.pdf, приступљено 1. 1. 2021.

United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation, New York (2019), https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/singapore_convention_eng.pdf, приступљено 1. 1. 2021.

United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, <https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/NY-conv/New-York-Convention-E.pdf>;

Vanišová, V. (2019), Current issues in international commercial mediation: Short note on the nature of agreement resulting from mediation in the light of the Singapore, <https://ssrn.com/abstract=3413560>, приступљено 3. 2. 2021.

Резиме

Њујоршка конвенција о признању и извршењу страних арбитражних одлука има велики међународни значај и сматра се једном од најзначајнијих међународних конвенција, из разлога што се од њеног доношења са лакоћом извршавају стране арбитражне одлуке широм света. Кроз године примене ове конвенције, закључује се да недостаци попут великих трошкова међународне арбитраже, строге примене, превише формалности, али и пресуде која за једну страну представља победу а за другу губитак, представљају проблем савременом међународном пословању и успоравају привредне токове. Стога се јавила потреба за изналажењем

нових механизма за решавање међународних комерцијалних спорова, који би били лакши, бржи и јефтинији, али и чије би одлуке могле да се извршавају без претераних формалности.

Замисао је да се кроз поступак медијације међународни комерцијални спорови решавају брже, јефтиније и, што је најважније, настоји се да се очува добра сарадња међу странкама, а да са друге стране постоји и сигурност да ће се такви споразуми моћи извршити, што се управо и постиже Сингапурском конвенцијом. Творци Сингапурске конвенције су за узор имали поједине одредбе Њујоршке конвенције. Наиме, Сингапурска конвенција даје снагу извршне исправе споразуму проистеклом из поступка медијације, којим се решава међународни комерцијални спор.

Ослањајући се на текстове конвенција, овај рад је усмерен на упоређивање сличних одредаба и указује на предности медијације као начина за решавање међународних комерцијалних спорова, као и на велики значај Сингапурске конвенције за међународно право. Медијација почива на аутономији воље, а споразуми настали у поступку медијације плод су страначког договора. Ступањем на снагу Сингапурске конвенције, споразум који су странке закључиле могуће је извршити без додатних формалности, што им пружа максималну сигурност. Сингапурска конвенција се односи само на признавање и спровођење споразума који су резултат успешног посредовања. Можда је најзначајнија специфичност то да Сингапурска конвенција не познаје концепт седишта, те тако и ослобађа од законских захтева било ког места посредовања, чиме се избегава двострука контрола споразума. Поступак за признавање споразума врло је једноставан и лишен беспотребних формалности. Довољно је да постоји писани споразум који је потписан од стране странака да би се споразум извршио. Што се тиче одбијања извршења споразума, разлози које Сингапурска конвенција наводи су идентични онима који су прописани у Њујоршкој конвенцији, одакле се, поред осталог, види амбиција обе конвенције да постоје као међусобно комплементарни институти који се не искључују већ се допуњују, а све у циљу стварања јединственог тржишта.

Како све више земаља ратификује конвенцију и усваја законе о медијацији, све већи број страна ће постати свестан користи од решавања спорова медијацијом. Сингапурска конвенција је створила усаглашени и ефикасни систем за признавање и спровођење споразума склопљених у поступку медијације којима се решавају међународни трговински спорови. Конвенцијом се додељује нови статус споразумима проистеклим из медијације јер се приватни уговор претвара у инструмент који може да циркулише унутар правно обавезујућег међународног оквира, што ће у коначном довести до популаризације решавања међународних трговинских спорова путем медијације, али и у значајној мери олакшати међународно пословање.

Magdalena Krnjaić,

PhD Student,

Faculty of Law, University of Niš

THE IMPORTANCE OF MEDIATION AND THE SINGAPORE MEDIATION CONVENTION FOR INTERNATIONAL BUSINESS, COMPARED WITH ARBITRATION AND THE NEW YORK ARBITRATION CONVENTION

Summary

The New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (1958) is considered to be one of the most important international conventions on this matter. Since its adoption, foreign arbitral awards have been easily enforced worldwide. Over the past years, a number of shortcomings have been observed in its application (e.g., high costs of international arbitration, strict application, too many formalities, win-lose situations in judicial decision, etc.). It has been concluded that these shortcomings pose a problem for modern international business and slow down the economy. Thus, there was a need for establishing new mechanisms for resolving international commercial disputes which would be easier, faster and cheaper, and whose decisions could be enforced without excessive formalities.

The application of mediation procedure in international business relations is governed by the idea that international commercial disputes may be resolved faster, cheaper, and, most importantly, in good faith and endeavour to preserve cooperation between the disputing parties. On the other hand, there is certainty that such agreements can be enforced, which is achieved through the Singapore Convention on Mediation (2018). Certain provisions of the Singapore Convention were modeled after the provisions of the New York Convention. In the Singapore Convention, the force of an executive document is given to an agreement arising from the mediation procedure, which resolves an international trade dispute.

Relying on the text of these conventions, this paper focuses on comparing similar provisions, points to the advantages of mediation as a method for resolving international commercial disputes, and underscores the great importance of the Singapore Convention for International Business Law. Mediation is based on the party autonomy, and the agreements reached in the mediation process are the result of parties' mutual agreement. As the Singapore Convention has entered into force (in September 2020), the agreement concluded by the parties can be enforced without additional formalities, which provides them with maximum security. The Singapore Convention refers only to the recognition and enforcement of international settlement agreements resulting from successful mediation. The most significant specific-

ity of this Convention is that it does not recognize the concept of a specific mediation forum; as there are no legal requirements on the place of mediation, double control of the agreement is avoided. The recognition procedure is very simple and devoid of unnecessary formalities. The existence of a written agreement signed by the parties is sufficient for the agreement to be enforced. As for the refusal to implement the agreement, the reasons given by the Singapore Convention are identical to those prescribed in the New York Convention. Among other things, it demonstrates the ambition of both conventions to exist as complementary institutes, which are not mutually exclusive but complementary, with the aim of creating a single market.

The greater the number of countries that ratify the Convention and enact mediation laws, the greater the number of parties that will become aware of the benefits of resolving disputes through mediation. The Singapore Convention has created a consistent and efficient system for the recognition and implementation of agreements concluded in the mediation procedure, which is highly useful in resolving international trade disputes. The Convention gives a new status to agreements arising from mediation because a private contract becomes an instrument that can circulate within a legally-binding international framework. It will ultimately lead to the popularization of mediation as a method for resolving international trade disputes and significantly facilitate international business.

Keywords: *Mediation, Singapore Convention, international trade disputes, Arbitration, New York Convention.*